

Til:

- Barne- og familiedepartementet

Oslo, 21.12.2020

Ref.: 319/20/KG/ph

Forslag til endringer i forskrift for fosterhjem

Norsk psykologforening viser til høringsnotat datert 28. september 2020 med forslag til endringer i forskrift om fosterhjem. Vi takker for muligheten til å komme med innspill til høringen.

Forslagene innebærer krav om at fosterforeldre skal ta imot opplæring og at denne opplæringen skal være i tråd med nasjonale retningslinjer. I forslaget ligger det også krav om en helhetlig oppfølging av fosterforeldre som skal være tilpasset det enkelte barn og deres foreldre. Ansvar for godkjenning av fosterhjem legges til omsorgskommunen og ansvaret for generell veiledning overføres fra Bufetat og til kommunene. Det foreslås plikt for barneverntjenesten til å dokumentere vurderingen av om noen i barnets familie eller nære nettverk kan være fosterhjem. Undersøkelses- og opplysnings-plikt videreføres i omsorgskommunen dersom barnet plasseres i fosterhjem i en annen kommune. Forslagene bygger på vedtatte endringer i barnevernloven, samt forslag i NOU 2018:18 Trygge rammer for fosterhjem.

Vurdering

Barn og unge som plasseres i fosterhjem er i risiko for en rekke negative utviklingsveier. Norsk psykologforening har over tid sett behovet for å styrke og forbedre den hjelpen og støtten som fosterhjem kan gi. Overordnet vurderer vi den foreslåtte endringen av forskrift for fosterhjem som et viktig skritt på veien til økt kvalitet i omsorgstilbudet til disse særlig utsatte barna.

Vi har følgende merknader til forslagene:

Pkt 3.5.1 Krav om opplæring

Psykologforeningen støtter krav om opplæring til fosterforeldre. Vi ser det som hensiktsmessig og nødvendig at fosterforeldre fortsetter opplæringen etter at barnet har flyttet inn. Behovet for opplæring og oppfølging før og etter plassering må ses i sammenheng med det enkelte barns spesifikke behov. Videre støtter vi forslaget om at det

må stilles tydelige krav til opplæringen. Her vil vi særlig presisere viktigheten av å knytte den teoretiske opplæringen til praktiske omsorgsoppgaver og trening på spesifikke relasjonelle ferdigheter. Vi ser at fosterfamilier har et stort behov for å trene på situasjoner som stiller store krav til samregulering og konflikthåndtering. Skal kunnskap om tilknytning og utviklingstraumer kunne overføres til den daglige oppfølging av fosterbarnet må opplæringen legge tilstrekkelig vekt på praktiske eksempler og øving på vanskelige situasjoner.

Pkt 4.3 Plikt til å dokumentere vurderingen av om noen i barnets familie eller nære nettverk kan velges som fosterhjem

Psykologforeningen støtter forslaget om plikt til å dokumentere vurderingen av om noen i barnets familie eller nære nettverk kan være fosterhjem. En slik forpliktelse vil kunne hindre at barn som kunne bodd med utvidet familie/nettverk mister sin biologiske tilknytning ved å flyttes til en ukjent familie. Fosterhjem i familie/nettverk har færre brudd enn fosterhjem utenfor familien, og anses derfor som en bedre og mer langsiktig løsning på barnets behov for alternativ omsorgsbasis. Vi vil allikevel påpeke et behov for å tydeliggjøre hvilke momenter som skal legges til grunn for vurderingen og dokumentasjonen av dette.

Pkt 5.3 Ansvar for godkjenning av fosterhjem

Psykologforeningen støtter forslaget om at omsorgskommunen skal ha ansvar for godkjenning av fosterhjem. At omsorgskommunen, som sitter med ansvaret for plasseringen, og som har best kjennskap til barnet også har ansvar for å godkjenne fosterhjemmet fremstår hensiktsmessig. En slik endring vil kunne føre til flere familie/nettverksplasseringer, og barna/fosterfamiliene vil kunne slippe å bytte kontaktpersoner i barneverntjenesten, noe som kan være positivt for barnas mulighet for kontinuitet i relasjoner. Likevel vil endringen kunne utgjøre en risiko for at kravene for å godkjenne hjem kan senkes for mye om behovet for fosterhjem økes mye i en aktuell kommune. Vi vil derfor understreke viktigheten av å tydeliggjøre hvilke krav som bør ligge til grunn for kommuners godkjenning av fosterhjemmene.

Pkt 6.3 Oppfølging av fosterhjem

Ansvarsforhold: Barn som plasseres i fosterhjem er en svært sammensatt gruppe, med ulike behov og forutsetninger. Kravene som stilles til omsorgspersonene er differensierte og sammensatte, og fosterforeldre vil ha ulike forutsetninger for å møte det spesifikke barnets individuelle behov. Psykologforeningens medlemmer som arbeider i tjenestene melder om høyt arbeidspress og lav kompetanse i det kommunale barnevernet til å kunne ivareta den krevende oppgaven det er å gi god og helhetlig oppfølging. I noen kommuner vil fosterhjemmene kunne komme til å få dårligere oppfølging enn den de nå mottar, fra statlige, spesialiserte team med dette som hovedoppgave. Store kommuner vil lettere klare å bygge opp kapasitet og kompetanse, mens det i andre kommuner vil være mer krevende å få til dette. En overføring av oppgavene vil kreve både kompetanseheving og

rammebetingelser som setter det kommunale barnevernet i stand til å gi god nok veiledning i alle kommuner.

Innhold i oppfølgingen: Psykologforeningen støtter forslaget om krav til en helhetlig oppfølging av fosterforeldre som skal være tilpasset det enkelte barn og deres foreldre. Vi mener dette er en meget viktig presisering som er i tråd med barns behov, men at det er behov for en ytterligere operasjonalisering av begrepet samhandling. Dette er barn som er i behov av tverrfaglige tiltak, og vi mener hjelp til koordinering av samhandling med andre tjenester bør inngå i kravspesifikasjonen for at oppfølgingen av fosterhjemmet skal fungere helhetlig. Videre er det psykologforeningens erfaring at barn og unge som er plassert i fosterhjem trenger hjelp til å tette kunnskapshull. Psykologforeningen mener det er særlig viktig at barnevernets oppfølging inkluderer støtte til fosterforeldrene i deres oppfølging av barnets skole/utdanning. Oppfølgingen av fosterforeldrene må også være av en slik art at barns behov for nødvendig utredning og helsehjelp ivaretas, inkludert hjelp for psykiske vansker.

Med vennlig hilsen
Norsk psykologforening

Håkon Skard
President